

Den følgende Sag paa Dagsordenen var:

Eventuelt: Tredje Behandling af Forslag til Lov angaaende Stempelafgift af de af Kjøbenhavns Kommune for et Laan paa indtil 15,000,000 Kr. udstedte Obligationer.

(Anden Behandling findes i Tidenden Sp. 188 ff.).

Formanden: Sagen kan kun foretages med Tingets Samtykke, men hvis ingen udtaler sig derimod, betragter jeg Samtykket som givet (Ophold). Det er saaledes givet. Der er ikke stillet noget Ændringsforslag, og det er saaledes Lovforslaget som Helhed, der foreligger til Forhandling.

Ingen begærede Ordet.

Lovforslaget (se Tillæg C.)

vedtoges enstemmig med 42 Stemmer.

Formanden: Forslaget vil nu blive tilstillet Konseilspræsidenten.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Lov om Toldafgifterne m. m.

Jørgensen: Jeg skal naturligvis paa dette Stadium af Forhandlingerne ikke opholde det høje Ting ret længe. Jeg ønsker egentlig kun at udtale min Tilslutning til de ærede Medlemmer, som have paapeget, at Toldbeskyttelsen i det hele taget er et Onde, som det ligger i hele Samfundets velforstaaede Interesse at komme saa langt bort fra som muligt. Jeg ser nemlig ikke rettere, end at de økonomiske Vanskeligheder, som ikke blot Landbruget, men ogsaa adskillige af vore Haandværkere kæmpe med, kunne i væsentlig Grad føres tilbage netop til den Toldbeskyttelse, som Industrien her i Landet hidtil har haft. For Landbrugets Vedkommende er jo en af Virkningerne bl. a. den, at man ikke har kunnet gennemføre et af de Spørgsmaal, som Landbruget naturligen har stillet i allerførste Række, nemlig at faa Renten bragt ned. Ved et Møde, jeg var til Stede ved for nogen Tid siden, var der imidlertid en Industrimand, som udtalte sig omtrent saaledes: Man kunde gerne fra agrarisk Side vedtage alle de Love, man ønskede med Hensyn til at faa Ren-

ten ned, thi det vilde alt sammen slet ikke nytte noget, fordi Industrien sad inde med saadanne Midler til at skaffe Kapitalen tilstrækkeligt Udbytte, at den ikke behøvede at ty til Landbruget, og hvis Landbruget ikke kunde følge med i Konkurrencen, maatte det finde sig i, at Kapitalen gik hen der, hvor der var mest at tjene, altsaa til Industrien. Det var vel en lidt ubetænksom Udtalelse, men at den er rigtig, er ganske sikkert, thi vi se jo alt for godt, i hvilken Grad Kapitalen strømmer bort fra Landbruget. Jeg skal tillade mig at nævne et praktisk Eksempel paa, hvorledes Landbruget er situeret i denne Henseende. Hvis en Landejendom f. Eks. er vurderet til Laaneefterretning til 50,000 Kr., saa er hele det Beløb, vedkommende Ejer kan faa at laane paa den, i det allerhøjeste 25,000 Kr., altsaa Halvdelen af Ejendommens Værdi. Hvis han yderligere har Brug for et Driftslaan af f. Eks. 1—2000 Kr., saa er det under de nuværende Forhold — det ville alle her tilstedeværende Landmænd indrømme — ham umuligt at opnaa et saadant Driftslaan, uagtet han altsaa maa siges at være fuldstændig solvent, idet han ejer dobbelt saa meget, som han har laant. Det er derfor en ganske overordentlig stor Ulempe, naar Kapitalen saaledes strømmer bort fra Landbruget, og det er, tror jeg, en af Hovedaarsagerne til den stærke Nedgang i vore Landejendommers Pris; thi naar man ikke kan faa Kapital tilvejebragt til et Erhverv, saa betyder det ganske simpelt, at dette Erhverv har tabt sin Kredit. Med andre Ord: Landbruget herhjemme har tabt sin gode gamle Kredit, og naar det er Tilfældet, saa følger det af sig selv, at Landejendommene maa falde i Værdi, og det er det, Landbruget i høj Grad lider under. Jeg indrømmer fuldt ud, at naar Landejendommene ere gaaede saa stærkt ned, som sket er, saa skyldes det ogsaa den Omstændighed, at Hartkornet bærer en Skattebyrde, som er urimelig høj i Forhold til andre Erhverv. Men Hovedaarsagen er dog denne, at Kapitalen gaar bort fra Landbruget, saaledes at man ikke længere har Tillid til dette Erhverv, og hvad Landbruget paa den Konto har sat til, er ganske overordentlige Summer. Det kan være haardt nok for en Landbruger at faa Balance i sit Regnskab, men det faar nu være, hvad det er, værre er det, at en driftig Mand skal se sin Kapital smuldre bort mellem Hænderne paa sig. Aarsagen til disse Omstændigheder søger jeg for en væsentlig Del i den Told-